

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/537/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7513208028
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7513208028.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Jarmily Čabaiovej v spore žalobcov: 1/ Mgr. U. U., nar. XX.X.XXXX, bytom L. X/XX, J. a 2/ M. U., nar. XX.X.XXXX, bytom L. X/XX, J., obaja žalobcovia zastúpení R.. Ivanom Miklošom, advokátom, so sídlom Hodžova 13, Žilina, proti žalovaným: 1/ Y. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, U. , zastúpený JUDr. Petrom Pórom, advokátom, so sídlom Kováčska 32, Košice a 2/ AXA poisťovňa a.s., so sídlom Lazarská 13/8, Praha 2, Česká republika, IČ: 281 95 604, podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky AXA poisťovňa a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom Kolárska 6, Bratislava, IČO: 36 857 521, zastúpený: CLS Čavojský & Partners, s.r.o., so sídlom Zochova 6-8, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie z 27. apríla 2016, č. k. 14C/147/2013-264

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku a v napadnutých výrokoch o trovách konania a o poplatkovej povinnosti žalovaných.

Žalovaný v 2. rade j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 1. rade a žalobkyni v 2. rade 100 % trov odvolacieho konania.

Vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným v 1. rade žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov sumu 16.500,- Eur s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhému z nich (I), v prevyšujúcom rozsahu žalobu zamietol (II), priznal žalobcom proti obom žalovaným plnú náhradu trov konania (III) a napokon uložil žalovaným zaplatiť súdny poplatok za žalobu v sume 1.056,- Eur (IV).

2. Súd prvej inštancie tak rozhodol o žalobe, ktorou sa každý zo žalobcov voči žalovaným domáhal zaplataenia peňažnej náhrady v sume 16.500,- Eur za nemajetkovú ujmu utrpenu na ich osobnostných právach usmrtením dcéry Radky Šolcovej, nar. 18.6.1995, zomr. 22.5.2010. Skutkovým základom takto uplatnených nárokov bolo v podstatnom tvrdenie žalobcov, že dňa 22.5.2010 v čase okolo 19:35 hod. na cestnej komunikácii v smere od obce Čaňa do obce Geča žalovaný v 1. rade pri vedení osobného motorového vozidla zn. Fiat Tipo EČ: KS 835 CE, premávajúc neprimeranou rýchlosťou nezvládol riadenie vozidla pri prejazde mierne pravotočivej zákruty, následkom čoho sa v bočnom šmyku s motorovým vozidlom dostal mimo vozovku na trávnatý porast, kde narazil do hlineného valu a odkiaľ bolo vozidlo vymrštené na betónový chodník, kde zasiahlo dvoch maloletých chodcov. Jedným z týchto

chodcov bola i maloletá dcéra žalobcov Radka, ktorá následkom utrpených ťažkých poranení na mieste podľahla. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade za ujmu tým spôsobenú žalobcovia odvodzovali od jeho zavinenia, ktoré bolo ustálené právoplatným odsudzujúcim rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 5T/154/2010 zo dňa 12.9.2011, ktorým bol žalovaný v 1. rade pre skutok, zodpovedajúci opisu príčin, priebehu a následkov dopravnej nehody žalobcami, uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Pasívnu vecnú legitimáciu tiež žalovaného v 2. rade vo vzťahu k uplatneným nárokom žalobcovia s použitím ust. § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. odôvodňovali skutočnosťou, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť žalovaného v 1. rade za škodu spôsobenú pri prevádzke osobného motorového vozidla zn. Fiat Tipo EČ: KS 835 CE povinne zmluvne poistená uňho. Za omeškanie žalovaných s úhradou peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy po márnej výzve na jej plnenie listom zo dňa 25.3.2013 sa žalobcovia domáhali zaplatenia tiež úrokov z omeškania vo výške 5,5 % ročne od 22.5.2013 do zaplatenia.

3. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku čo do základu uplatneného nároku bezozvyšku vyšiel z takto žalobcami tvrdeného skutkového deja. Mal za preukázané tiež, že žalobcovia s nebohú Radkou Šolcovou tvorili plne fungujúcu rodinu, s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, že žalobcovia kvôli jej nečakanej smrti prežívali a doposiaľ prežívajú pocity úzkosti, smútku, zúfalstva až šoku, a že v súvislosti s tým bola žalobkyňa v 2. rade v období mesiacov jún 2010 až do apríl 2011 i ambulantne liečená pre depresívnu anxióznú poruchu stredne ťažkého stupňa.

4. Súd prvej inštancie na takto zistený skutkový stav aplikoval ust. § 11, § 13, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a 2 a § 823 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, v znení neskorších zmien a doplnkov, § 4 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnkov. Vo vzťahu k základu uplatneného nároku právne uzavrel, že usmrtením dcéry Radky došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, zvlášť však do ich práva na súkromie a na rodinný život, že žalovaný v 1. rade za nemajetkovú ujmu vzniknutú smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode dňa 22.5.2010 zodpovedá, keďže ju spôsobil (s analogickým použitím ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom toto jeho konanie bolo posúdené ako trestný čin a žalovaný v 1. rade bol uznaný za jeho páchatel'a odsudzujúcim rozsudkom, ktorým bol pri posudzovaní zavinenia za škodu súd prvej inštancie viazaný v zmysle ust. § 135 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, platného a účinného do 30.6.2016. S poukazom na to, že k vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov došlo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, zodpovednosť za škodu spôsobenú, ktorou bola za podmienok vyplývajúcich zo zák. č. 381/2001 Z. z. poistená u žalovaného v 2. rade, z ust. § 15 ods. 1 uvedeného zákona, súd prvej inštancie vyvodil právnu povinnosť plniť peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy tiež žalovaného v 2. rade. Vo svojich úvahách vedúcich k tomuto záveru pritom súd prvej inštancie vyšiel z toho, že odškodnenie nemajetkovej ujmy za usmrtenie blízkej osoby pri dopravnej nehode síce nie je v zák. č. 381/2001 Z. z. upravené výslovne, jej zahrnutie pod rozsah povinného zmluvného poistenia je však možné vyvodiť extenzívnym výkladom pojmu náhrada škody na zdraví, použitého v ust. § 4 ods. 2 písm. a) uvedeného zákona. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na právnu záväznosť tzv. motorových smerníc Rady (prvej č. 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, druhej č. 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a nakoniec tretej č. 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) a na závery prijaté Súdnym dvorom Európskej únie v rozsudku z 24.10.2013 vo veci C-22/12 Haasová, v zmysle ktorých rozhodujúce ustanovenia motorových smerníc sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkyim osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Sledujúc dosiahnutie tohto cieľa motorových smerníc, keďže výslovná vnútroštátna úprava v tomto smere absentuje, súd prvej inštancie eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. vyvodil, že škoda na zdraví, výslovne spadajúca pod rozsah poistenia zodpovednosti podľa uvedeného ustanovenia zákona, v sebe subsumuje aj náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenej blízkyim osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Pritom za

vnútroštátnu úpravu uplatniteľného práva na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorou Súdny dvor Európskej únie v už zmienenom rozsudku podmienil zahrnutie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode pod poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, prvoinštančný súd považoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Čo do formy satisfakcie za zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku vyšiel z úvah, že neočakávaná a náhla smrť dcéry predstavuje citeľný zásah do sféry súkromného a citového života rodičov, ktorí tým nezvratne stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ňou; došlo tým k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb. Smrť blízkeho človeka ako taká podľa úvahy prvoinštančného súdu prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. Usmrtenie človeka podľa posúdenia súdu prvej inštancie predstavuje intenzívny a závažný zásah do osobnostných práv blízkych osôb, pričom pre odčinenie následkov tohto zásahu, podľa jeho názoru, len morálna satisfakcia nie je postačujúcou. Výšku peňažného odškodnenia súd prvej inštancie odôvodnil najskôr všeobecnými úvahami o nevyčísliteľnosti hodnoty ľudského života a tým nemožnosti určiť peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy podľa objektívnych kritérií, čo predurčuje nevyhnutnosť určiť výšku odškodnenia na základe voľnej úvahy súdu zohľadňujúcej špecifika okolností, za ktorých k zásahu došlo a jeho dopadu. V konkrétnych okolnostiach prípadu súd prvej inštancie vo výške priznanej relatívnej satisfakcie podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku zohľadnil úzke citové väzby žalobcov k nebohej dcére, skutočnosť, že v čase smrti mala iba 15 rokov a viedla aktívny život mladého človeka, a že žila v spoločnej domácnosti so žalobcami, ktorí boli na ňu veľmi citovo naviazaní. Prvoinštančný na strane žalovaného v 1. rade prihliadol to, že dopravnú nehodu síce nezavinil úmyselne, spôsobil ju však výlučne a došlo k nej navyiac v obci. Súd prvej inštancie nepriznal žalobcom uplatnené úroky z omeškania s odôvodnením, že nakoľko je výška náhrady nemajetkovej ujmy závislá od rozhodnutia (posúdenia) súdu, škodca sa do omeškania so zaplatením odškodnenia nedostáva podľa ust. § 563 Občianskeho zákonníka po márnej výzve na plnenie. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie s použitím ust. § 142 ods. 3 O.s.p. hoc len čiastočným procesným úspechom žalobcov, avšak v spore, v ktorom rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Výrok o poplatkovej povinnosti žalovaných odôvodnil súd prvej inštancie s použitím ust. § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. oslobodením od súdnych poplatkov žalobcov za ktorého stavu v zmysle uvedeného ustanovenia zákona v rozsahu procesného neúspechu prešla poplatková povinnosť zo žaloby na žalovaných.

5. Proti tomuto rozsudku, čo do vyhovujúceho výroku (I) a výrokov trovách konania a o poplatkovej povinnosti (III a IV) podal žalovaný v 2. rade v zákonnej lehote odvolanie s návrhom, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých častiach zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému nárok na náhradu trov konania. V odvolaní žalovaný v 2. rade vytkol súdu prvej inštancie tiež nesprávnosť spôsobu právneho posúdenia veci, pričom svojimi odvolacími námietkami v tomto smere vo svojej podstate oponoval jeho záveru, že do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel podľa zák. č. 381/2001 Z. z. spadá tiež náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Žalovaný v 2. rade nesúhlasil so spôsobom interpretácie ust. § 4 ods. 2 písm. a) uvedeného zákona prvoinštančným súdom a jeho záver, že pod škodu na zdraví, ktorú je podľa výslovného znenia tejto normy poisťovateľ povinný plniť treba rozumieť tiež nemajetkovú ujmu spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, považoval za nesprávny. Žalovaný v 2. rade vo svojej odvolacej argumentácii poukázal na kogentnosť ust. § 4 zák. č. 381/2001 Z. z., upriamil pozornosť na to, že výpočet nárokov krytých poistením zodpovednosti v ňom je taxatívny a akcentoval zároveň, že v tejto norme použité označenie „škoda na zdraví“ zodpovedá i v právnom poriadku rozlišovanej náhrady škody od nemajetkovej ujmy. Výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. súdom prvej inštancie, ktorý vo svojej podstate spočíva na subsumovaní náhrady nemajetkovej ujmy pod náhradu škody na zdraví ide podľa názoru odvolateľa proti zneniu zákona a nerešpektuje zásady právneho výkladu, princípy právneho štátu a jednoty právneho poriadku. Žalovaný v 2. rade na podporu správnosti ním prezentovaného spôsobu právneho nazerania na vec odkázal na závery NS SR jeho uznesení sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z 20.4.2009 a následne tiež v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016. V druhom z týchto rozhodnutí podľa argumentácie odvolateľa už NS SR mal na zreteli i závery vyplývajúce z rozsudku Súdneho dvora C-22/12 Haasová, tieto vo vzťahu k spôsobu interpretácie ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. nepovažoval za smerodajné, právne vyvodil, že pod pojem škoda, použitý v tejto norme nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je subsumovaný a na tomto základe uzavrel, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je predmetom poistného krytia podľa uvedeného ustanovenia zákona. Žalovaný v 2. rade tento záver NS SR považoval za

správny z pohľadu tiež osobitej povahy povinnosti poskytnúť zadostučinenie za zásah do osobnostných práv podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, viažucej sa na osobu, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Podľa názoru žalovaného v 2. rade závery vyplývajúce z rozsudku Súdneho dvora C-22/12 Haasová neboli na prejednávajúcu vec použiteľné preto, že právom uplatniteľným v tomto prípade bolo právo Českej republiky, ktoré na rozdiel od slovenského právneho poriadku, nemajetkovú ujmu ako náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje. Žalovaný v 2. rade v tejto súvislosti poukázal tiež na právnu nezáväznosť uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora pre strany tohto sporu. Súdny dvor podľa odvolateľa v žiadnom zo svojich rozhodnutí nevyslovil nesprávnu implementáciu motorových smerníc do právneho poriadku Slovenskej republiky a nekonštatoval ani rozpor ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z., § 11 a nasl. a § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka či už s týmito smernicami alebo s nariadením alebo so zakladateľskými zmluvami ako primárnym právom. Nakoľko sa vnútroštátne právo právu Európskej únie neprieči, je podľa presvedčenia žalovaného v 2. rade na jeho výklad povolaný iba vnútroštátny súd, ktorý pritom vychádza z platnej právnej úpravy a pri výklade sleduje tiež požiadavku jeho konformity s právnymi aktmi Európskej únie. Odvolateľ zdôraznil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode nemožno vyvodiť zo samotných motorových smerníc, ktoré priamy horizontálny účinok nemajú. V odvolaní žalovaný v 2. rade súdu prvej inštancie tiež vytkol nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku. Namietal v tomto smere, že prvoinštančný súd sa dostatočne nevysporiadal so všetkými ním v priebehu konania nastolenými otázkami, najmä tiež s jeho argumentáciou ohľadne vzájomného vzťahu škody a nemajetkovej ujmy, nereflektoval potrebu rozlišovania právneho vzťahu medzi škodcom a poškodeným a medzi poškodeným a poisťovateľom, z ktorých len druhý v poradí je regulovaný právom Európskej únie a nevysporiadal sa ani so závermi rozhodnutí NS SR a Súdneho dvora, o ktoré sa odvolateľ vo svojich vyjadreniach opieral. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie podľa odvolania žalovaného v 2. rade nevyjadril dostatočne skutkový stav, z ktorého vychádzal a nezrejmil na základe akých dôkazov k rozhodujúcim zisteniam dospel. Zvlášť za nedostatočné považoval odvolateľ zdôvodnenie výšky priznaného odškodnenia nemajetkovej ujmy a vytkol v tomto smere súdu prvej inštancie, že jeho vysvetlenie sa obmedzilo len na niekoľko všeobecných konštatovaní. Žalovaný v 2. rade v odvolaní namietal premičanie uplatnených nárokov; vychádzal pritom z toho, že subjektívna dvojročná premičacia doba pre uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy podľa ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, začala plynúť v deň kedy k dopravnej nehode a k smrti dcéry žalobcov došlo (22.5.2010) a uplynula dňa 22.5.2012, keďže k uplatneniu nárokov na súde žalobcami došlo až dňa 22.5.2013. Žalovaný v 2. rade napokon odvolaním napadol tiež výroky o trovách konania a o poplatkovej povinnosti žalovaných s výhradami k spôsobu odôvodnenia týchto rozhodnutí. Namietal v tejto súvislosti, že v odôvodnení napadnutého rozsudku prvoinštančný súd nevysvetlil, prečo obom žalovaným uložil zaplatiť trovy konania a súdny poplatok s použitím odlišnej formulácie než ako to urobil v prípade zaväzujúceho výroku. Nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku pociťoval žalovaný v 2. rade natoľko intenzívne, že podľa jeho presvedčenia tým bolo porušené jeho právo na spravodlivé konanie. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nedostatky riadneho odôvodnenia rozsudku a na nesprávne právne posúdenie veci, a tiež v odvolaní vznesenou námietkou premičania, žalovaný v 2. rade podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), g) a h) C.s.p. V odvolaní odvolateľom formálne označené a i citované odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a) a d) C.s.p. neboli podopreté konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na nesplnenie procesných podmienok konania a na prítomnosť inej vady, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu neboli tieto ďalšie odvolacie dôvody žalovaným v 2. rade účinne uplatnené.

6. Výrok rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcom rozsahu zamietnutá (pozn. odvolacieho súdu: len úroky z omeškania) nebol odvolaním napadnutý. V tomto výroku napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť v zmysle ust. § 206 ods. 1 a contrario O.s.p. a ust. § 367 ods. 2 C.s.p., a preto v tejto časti nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

7. Žalobcovia sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu stotožnili so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie a akcentovali pritom fakt, že úvahy prvoinštančného súdu boli správne vystavané na už zmienených záveroch o rozsahu poistného krytia podľa úpravy motorových smerníc, prijatých Súdnym dvorom v rozsudku C-22/12 Haasová. Žalobcovia na podporu správnosti právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, ťažisko ktorého spočívalo na extenzívnu interpretáciu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. vyvodenom závere, že škoda na zdraví, ktorá podľa výslovnej úpravy tohto ustanovenia spadá do rozsahu poistného krytia v sebe subsumuje aj náhradu nemajetkovej

ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, a že teda povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokrýva aj náhradu tejto nemajetkovej ujmy, poukázal na doktrínu nepriameho účinku smerníc Súdneho dvora, formulujúcu povinnosť súdov interpretovať vnútroštátne predpisy s ohľadom na ustanovenia a účel smernice, tak aby dosiahli cieľ stanovený v článku 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (rozhodnutie Súdneho dvora Colson&Kamann zo dňa 10.04.1984, 14/83). K odvolacej argumentácii žalovaného v 2. rade, odvolávajúcej sa na závery NS SR v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016 žalobcovia poznamenali, že sa jedná svojim spôsobom o ojedinelé rozhodnutie, v ktorom bol premietnutý názor len jedného dovolacieho senátu tohto súdu, a ktorý nie je so zmieneným rozhodnutím Súdneho dvora konzistentné. Ako také toto rozhodnutie NS SR v aplikačnej praxi nebolo prijaté, prejavom čoho je podľa žalobcov i to, že rozhodnutia všeobecných súdov sa ním neinšpirovali a prevládol v nich názor, že náhrada nemajetkovej ujmy pod rozsah poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, spadá. Námiетка premlčania, vznesená žalovaným v 2. rade bola podľa žalobcov založená na mylnej úvahe o dĺžke premlčacej doby. Žalobcovia argumentovali, že náhrada nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej 3 ročnej premlčacej dobe podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka a na podporu správnosti svojho názoru odkázali na uznesenie NS SR sp. zn. 5 Cdo 278/2007 z 25.9.2008.

8. Žalovaný v 1. rade sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu stotožnil so spôsobom právneho posúdenia vecí súdom prvej inštancie a jeho rozsudok považoval za zákonný, správny a tiež i náležite odôvodnený. K odvolateľom vznesenej námietke premlčania sa žalovaný v 1. rade „z opatrnosti“ pripojil.

9. Žalovaný v 2. rade vo svojej odvolacej replike už len zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu a k výhradám žalobcov k judikatúrnej hodnote rozsudku NS SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016 navyše poznamenal, že toto rozhodnutie nemožno považovať za exces už len preto, že ako sa zmienil už v odvolaní, k rovnakým záverom NS SR dospel už v skoršom uznesení sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z 20.4.2009. Naproti názoru žalobcov odvolateľ na podklade týchto dvoch rozhodnutí vyvodzoval, že právny názor NS SR na posudzovanú otázku rozsahu poistného krytia z povinného zmluvného poistenia možno považovať za konštantný a s poukazom na to sa v záujme právnej istoty domáhal tomuto názoru zodpovedajúceho rozhodnutia aj v tejto veci. V tejto súvislosti žalovaný v 2. rade poukázal na to, že rozhodnutia na ktoré sa vo svojej argumentácii odvolávali žalobcovia boli vydané jednak súdmi nižšej inštancie a jednak ešte skôr ako rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016. K spôsobu posúdenia námietky premlčania žalovaný v 2. rade na margo argumentácie žalobcov uviedol, že pokiaľ majú byť ich nároky kvalifikované ako škoda podľa ust. § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. ako škoda by mali aj podliehať premlčaniu za podmienok vyplývajúcich z ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

10. Žalobcovia vo svojej odvolacej duplike rovnako už len zopakovali svoju právnu argumentáciu založenú na rozhodnutiach Súdneho dvora o aplikácii princípu nepriameho účinku smerníc a akcentovali povinnosť súdov vykladať vnútroštátne normy vo svetle znenia a cieľa včas alebo správne neimplementovanej smernice.

11. Žalovaný v 1. rade vo svojej odvolacej duplike nesúhlasil s argumentom odvolateľa, že závery vyplývajúce z rozsudku Súdneho dvora C-22/12 Haasová neboli na prejednávanú vec použiteľné preto, že právom uplatniteľným v tomto prípade bolo právo Českej republiky a uviedol, že medzi oboma právnymi poriadkami niet žiadneho rozporu. Odmietol tiež názor žalovaného v 2. rade o judikatúrnej povahe rozsudku NS SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016 a poznamenal v tejto súvislosti, že toto rozhodnutie nebolo zverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR. Napokon k žalovaným v 2. rade vznesenej námietke premlčania uviedol, že do úvahy pri jej posudzovaní je potrebné vziať i skutočnosť, že počas dvoch rokov prebiehajúceho trestného stíhania jeho osoby premlčacia doba spočívala.

12. Dňa 1.7.2016 nadobudol účinnosť zák. č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (C.s.p.), ktorým došlo k zrušeniu zák. č. 99/1963 Zb. v znení účinnom do 30.6.2016, Občiansky súdny poriadok (O.s.p.). V súlade s ust. § 470 ods. 1 C.s.p. odvolací súd po účinnosti tohto zákona vo veci postupoval podľa nového procesného predpisu pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali dovtedy, v zmysle ust. § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. I keď napadnuté rozhodnutie bolo vydané za účinnosti O.s.p., nakoľko odvolateľ podal odvolanie už po nadobudnutí účinnosti C.s.p. (1.7.2016), pri preskúmaní splnenia podmienok na prejednanie odvolania (úplnosť odvolania, jeho prípustnosť, včasnosť podania

a legitimácia subjektu konania podať odvolanie) a v ďalšom svojom procesnom postupe odvolací súd v plnenej miere aplikoval úpravu C.s.p.

13. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolanie žalovaného v 2. rade ako podané včas (§ 362 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p., z hľadísk odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), g) a h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec právne posúdil správne, že svoje rozhodnutie v dostatočnom rozsahu pre zabezpečenie práva na spravodlivý proces strán i odôvodnil a že odvolateľom vznesená námietka premlčania nie je dôvodná. Z týchto dôvodov odvolanie žalovaného v 2. rade z hľadiska ním uplatnených odvolacích dôvodov nebolo opodstatnené a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil v súlade s ust. § 387 ods. 1 C.s.p. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 13.6.2018 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

14. Žalovaný v 2. rade svojimi odvolacími námietkami v intenciách ním vymedzeného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. nastolil predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť právneho posúdenia veci, ktorý v konečnom dôsledku vyústil do záveru súdu prvej inštancie, že náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode spadá pod rozsah poistenia zodpovednosti podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnkov.

15. Vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potrebné rozumieť omyl v tomto postupe a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav aplikoval, teda v skutkových okolnostiach z právnej normy vodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

16. Odvolací súd sa bezo zvyšku stotožňuje so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie a za správne považuje jeho ťažiskové úvahy, že z motorových smerníc vo svetle výkladu poskytnutého Súdnym dvorom v rozsudku Haasová C-22/12 vyplýva pre členské štáty povinnosť (čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) dosiahnuť také vnútroštátne právne prostredie, predovšetkým však právnu úpravu, aby povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrývalo aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, že v prípadoch porušenia implementačných povinností Súdnym dvor vyvodil (Colson&Kamann 14/83) na podklade čl. 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie povinnosť všetkých orgánov členských štátov, súdy nevynímajúc, pri aplikácii národného práva, predovšetkým, nie však výlučne tých právnych predpisov, ktoré majú smernicu implementovať (Pfeiffer a ďalší C-397/01 až 403/01), tieto predpisy interpretovať s ohľadom na ustanovenia a účel smernice, bez ohľadu na to, či sa jedná o domácu normu, ktorá vstúpila v platnosť pred či po vydaní smernice (Marleasing C-106/89), že nakoľko slovenský zákonodarca povinnosť dosiahnuť krytie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode povinným zmluvným poistením v legislatívnej rovine nepremietol, Slovenská republika sa dostala do rozporu so zámerom tvorcu úniijnej právnej regulácie, čo opodstatnilo uplatnenie tzv. nepriameho účinku smerníc, teda už zmienenú povinnosť súdu skúmať možnosť implementácie smerníc prostredníctvom výkladu, ktorý úprave a účelu týchto smerníc zodpovedá. Potiaľ k úvahám súdu prvej inštancie nemal výhrady ani odvolateľ, ktorý podstatu nesprávnosti právneho posúdenia veci vnímal v iných dvoch argumentačných líniách. Tá bola vo svojej podstate založená na jeho presvedčení, že z rozhodnutia Súdného dvora Haasová C-22/12 nevyplýva, aby Slovenská republika bola povinná dosiahnuť, aby povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrývalo aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri

dopravnej nehode, keďže podľa jeho názoru v podmienkach Slovenskej republiky na rozdiel od Českej republiky nie je splnená Súdny dvorom v tomto rozhodnutí formulovaná požiadavka existencie vnútroštátnej úpravy zakladajúcej takýto nárok na základe zodpovednosti poisteného za škodu. Právny názor žalovaného v 2. rade v tejto otázke teda predstavuje polemiku so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého sú v podmienkach Slovenskej republiky takouto úpravou ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (§ 11 a nasl.) a je zrejme založený na predpoklade, že takouto úpravou by bola taká, ktorá medzi majetkovou škodou a nemajetkovou ujmu nerozlišovala. V druhej argumentačnej línii žalovaný v 2. namietal nesprávnosť samotného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. súdom prvej inštancie, pričom zjednodušene povedané odvolateľ sa domnieva, že subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy pod v tomto ustanovení vyjadrenú náhradu škody na zdraví nemožno vzhľadom na spôsob vyjadrenia a charakter tohto ustanovenia zákona (kogentná povaha, taxatívny výpočet rozsahu poistenia), ďalej tiež preto, že v podmienkach Slovenskej republiky sa tieto inštitúty dôsledne rozlišujú, ako na úrovni legislatívy, tak aj v praxi, a tiež i z dôvodu, že zákonodarca nie len týmto spôsobom vyjadrenia, ale i výslovne deklaroval, že nebolo jeho zámerom v tomto ustanovení zákona nemajetkovú ujmu pod náhradu škody subsumovať. To podľa odvolateľa znamená, že výklad podaný súdom prvej inštancie išiel nie len proti textu zákona, ale i proti zrejmej vôli zákonodarcu. Možno súhlasiť s odvolateľom v tom, že otázka krytia náhrady nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia sa po rozhodnutí Súdneho dvora Haasová C-22/12 stala predmetom skutočne intenzívnej odbornej diskusie, názorová pluralita ktorej, vyvolaná potenciálom zásadného vplyvu tohto rozhodnutia na dovedty dá sa povedať jednoznačné odmietanie zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy pod rozsah poistenia zodpovednosti, a tiež spôsobom, akým Súdny dvor formuloval v zmienenom rozhodnutí rozhodujúce závery, sa prejavila i v rôznych názorových výstupoch právnej praxe súdov, na ktoré odkazovali strany v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a poukazovali tiež vo svojej odvolacej argumentácii. Hneď jedným dychom však treba prisvedčiť žalobcom, a tým pádom i úvahám súdu prvej inštancie, že v čase vydania napadnutého rozsudku už bola zrejماً disproporcía v neprospech názoru, ktorý v spore prezentoval žalovaný v 2. rade, a ktorý zastávali i iní poisťovatelia v obdobných prípadoch. Z pohľadu odvolacieho súdu bodku za akoukoľvek ďalšou polemikou ohľadne obsahu a rozsahu povinností vyplývajúcich z motorových smerníc pre Slovenskú republiku o použiteľnosti rozhodnutia Súdneho dvora C-22/12 na právny stav v Slovenskej republike a o správnosti a tým pádom ústavnosti eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z., tak, ako ho podal prvoinštančný súd, medzičasom dal ÚS SR v jeho rozhodnutí z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016, v ktorom tento so zreteľom na pretrvávajúcu nejednotnosť judikatúry slovenských všeobecných súdov, nezanedbateľný význam dotknutých právnych súvislostí pre ustálenie konkrétnejších obrysov uplatňovania princípu prednosti úniijného práva slovenskými vnútroštátnymi orgánmi, formuloval závery predstavujúce dá sa povedať odpoveď na rozhodujúce otázky nielen odvolateľa v tomto konaní, ale poisťovateľov vôbec v obdobných sporoch. ÚS SR v tomto rozhodnutí predovšetkým vyjadril, že za určitých okolností slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Ústavný súd v tomto rozhodnutí ďalej vyšiel z toho, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škody ako materiálneho, a tým aj presne kvantifikovateľného postihnutia poškodeného. Fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie však predstavuje podľa neho zásadný prelom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu, je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj úniijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch, to podľa názoru ÚS SR znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie úniijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu, a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Ústavný súd v tomto rozhodnutí ďalej konštatoval, že ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorca úniijnej právnej regulácie. Všeobecné súdy sú za tohto stavu povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej úniijnej regulácie. Súdny dvor požaduje

od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom, vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 7. 2000 vo veci Centrosteeel, C-456/98). Riadiac sa týmito úvahami ÚS SR v uvedenom rozhodnutí vyjadril, že záver o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení nepovažuje za arbitrárny ani inak ústavne neudržateľný a zahrnutie pod zákonnú terminológiu škody aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobovanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, neposúdil za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej neudržateľnosti. Argumentáciu založenú na spochybňovaní existencie vnútroštátnej úpravy uplatniteľného práva na náhradu nemajetkovej ujmy v podmienkach Slovenskej republiky, ktorou Súdny dvor v rozsudku Haasová C-22/12 podmienil zahrnutie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode pod rozsah poistného krytia zodpovednosti podľa motorových smerníc, ÚS SR označil za účelovú a mármu s poukazom na to, že nepriamo (keďže nie povolaný na výklad vnútroštátnej úpravy) samotný Súdny dvor v predmetnom rozhodnutí odpovedal na túto otázku keď v bode 58 odôvodnenia konštatoval, že české (vzhľadom na textovú totožnosť i slovenské) vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu. Napokon sa ÚS SR v zmienenom rozhodnutí vysporiadal tiež s argumentáciou, založenou na odkaze na závery prijaté NS SR v jeho rozsudku sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016. Akcentoval, že z hľadiska správnosti posúdenia nepriameho účinku motorových smerníc, alebo inak povedané prijateľnosti eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z., má hodnotu len v odôvodnení vyjadrený dôvod, ktorý je založený na zdôraznení významu dovetku právnej vety Súdneho dvora „ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. ÚS SR, ako už bolo uvedené, interpretoval zmienený dovetok s odkazom na to, že v samotnom rozhodnutí Súdny dvor konštatoval, že takouto úpravou sú ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Pokiaľ NS SR v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016 v tejto súvislosti skonštatoval, že Súdny dvor v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie, a že preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia, ÚS SR protiargumentoval, že tak Súdny dvor priamo urobiť ani nemohol, nakoľko v prejudiciálnom konaní nemá právomoc vykladať vnútroštátne predpisy, ale len predpisy úniijného práva. Z tohto dôvodu ÚS SR skonštatoval nepoužiteľnosť tejto časti dôvodov NS SR z hľadiska kardinálnej otázky nepriameho účinku smernice pomocou eurokonformného výkladu. Na podklade všetkých týchto skutočností možno podľa odvolacieho súdu konštatovať eurokonformitu riešenia (zahrnutie náhrady nemajetkovej ujmy pod rozsah poistenia zodpovednosti v zmysle motorových smerníc) i prostriedku, akým ho súd prvej inštancie dosiahol (výkladom vnútroštátnej úpravy), ústavnú udržateľnosť spôsobu, akým tento prostriedok uplatnil (zvolenú normu i úvahy ktorými sa riadil pri extenzívnom výklade ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z.) a cez to vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska spôsobu právneho posúdenia týchto rozhodujúcich otázok.

17. Odvolací súd sa stotožňuje tiež so závermi súdu prvej inštancie ohľadne formy zadosťučinenia a výšky priznanej relatívnej satisfakcie. V podrobnostiach odvolací súd vo vzťahu k spôsobu právneho posúdenia týchto otázok odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na zvýraznenie správnosti právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie v kontexte tiež odvolacích námietok odvolateľa dodáva:

18. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

19. Citované ustanovenie zákona, predstavujúce právny rámec pre priznanie zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu, spôsobenú zásahom do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby je normou

s relatívne neurčitou hypotézou. Hypotéza v tejto norme teda nie je stanovená priamo, ale je prenechané na súd, aby ju podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám zo širokého a vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Pri posudzovaní nárokov na zadostučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav mysle poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby - predovšetkým jej dôstojnosť, česť, dobrá povesť, ale aj iné hodnoty, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka, napríklad tiež sloboda, rodinný život a pod. (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3731/2011 z 27.6.2012). Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3007/2010 z 31.8.2011). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Vo vzťahu k takejto objektívnej spôsobilosti smrti človeka postihnúť nemajetkové hodnoty najbližších osôb sa v aplikačnej praxi ustálilo, že smrť najbližších osôb, najmä však manžela, detí, rodičov a súrodencov vždy negatívne a závažne ovplyvňuje rodinný a súkromný život pozostalých, a nakoľko je táto strata neodčiniteľná, primeraným prostriedkom obrany proti takémuto neoprávnenému zásahu je relatívna satisfakcia (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2951/2004 zo dňa 15.7.2005). Napokon je potrebné v úvahách ohľadne formy a výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy pozostalých, spôsobenej neoprávneným zásahom do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život, mať na zreteli tiež, že odškodnenie by sa nemalo bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu podstatne odchyľovať od zadostučinenia priznaného v skutkovo obdobných prípadoch (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27.6.2012). Vzájomnou konzistentnosťou s už judikovanými vecami sa zároveň naplňa tiež požiadavka jednotného posudzovania porovnateľných prípadov, vyplývajúca z ústavne chránenej rovnosti pred zákonom a právnej istoty, zahŕňajúca v sebe tiež potrebu náležitého odôvodnenia výraznejších odchýlok od riešení v typovej judikatúre.

20. Súd prvej inštancie vo svojich úvahách správne zohľadňoval okolnosti, za ktorých k usmrteniu dcéry žalobcov došlo a celkom správne vyšiel tiež z toho, že objektívne vzaté strata dieťaťa vždy negatívne ovplyvňuje osobný život rodiča a výrazne zasahuje do jeho súkromného a rodinného života. Správnymi boli tiež jeho úvahy, že dopad smrti dieťaťa pre rodiča je najintenzívnejší v prípadoch, keď spolu žili v bezproblémovom rodinnom zväzku v spoločnej domácnosti a možno súhlasiť tiež s jeho názorom, že strata dieťaťa takmer na prahu jeho dospelosti, kedy je už jeho fyzický vývoj takmer ukončený a sú zrejme tiež jasné kontúry jeho osobnosti, kedy má dieťa najvšestrannejšie záujmy, profiluje sa jeho miesto v rodine a v spoločnosti, a kedy obrazne povedané sa začínajú rodičom vracat' plody ich starostlivosti, je pre rodiča snáď najťažší. Podľa posúdenia odvolacieho súdu súdom prvej inštancie priznané peňažné odškodnenie ako také, a tiež jeho výška plne zodpovedajú skutkovo obdobným prípadom; jeho závery v týchto otázkach sú teda primerané, typovo konzistentné a spĺňajú tiež požiadavku spravodlivosti (por. napr. rozsudok NS SR sp. zn. 7 Cdo 145/2011 z 12.12.2012). Majúc na zreteli požiadavku jednotnosti a komplexnosti civilného sporového konania, výrazom ktorej je tiež právnou praxou aprobovaná prípustnosť korekcie nesprávností, ktorých sa dopustil súd prvej inštancie v odvolacom konaní (por. napr. rozhodnutie ESLP vo veci Adolf proti Rakúsku), odvolací súd na doplnenie dôvodov opodstatňujúcich výšku relatívnej satisfakcie na tomto mieste upriamuje pozornosť na spôsob rozhodnutia v niektorých obdobných veciach. Napríklad Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 6Co/609/2014 z 27.1.2015 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce za usmrtenie manžela pri dopravnej nehode peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 17.000,- Eur (poz. odvolacieho súdu: ústavnú sťažnosť v tejto veci ÚS SR už zmieneným uznesením sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016 odmietol); Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 9Co/423/2012 z 26.2.2013 zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a priznal za usmrtenie manželovi peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 20.000,- Eur a každému z detí po 30.000,- Eur; Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 2Co/81/2016 z 16.2.2017 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce matke za usmrtenie 22 ročného syna peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- Eur; Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 21Co/60/2015 z 31.3.2016 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce manželke usmrteného pri dopravnej nehode nemajetkovú ujmu sumu 15.000,- Eur s

konštatovaním, že sa jedná o minimálnu výšku odškodnenia (pozn. odvolacieho súdu: v tejto veci boli prejudiciálne otázky riešené Súdnym dvorom v už zmienenom rozsudku Haasová C-22/12), Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 11Co/523/2016 z 21.3.2018 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce dieťaťu za usmrtenie rodiča peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 16.500,- Eur. V kontexte týchto rozhodnutí súdov v obdobných veciach možno podľa úvahy odvolacieho súdu konštatovať konzistentnosť súdom prvej inštancie určenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v sume 16.500,- Eur s typovou judikatúrou.

21. Žalovaný v 2. rade svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku učinil predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť procesného postupu prvoinštančného súdu z hľadiska rešpektovania jeho práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia (§ 205 ods. 1 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.)

22. Už skoršia judikatúra Najvyššieho súdu SR (R111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania, majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj Ústavný súd SR (por. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na záseade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR č. R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v procesnej úprave, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. I naďalej teda z pohľadu odvolacích dôvodov nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočniť jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. (z hľadiska podmienok prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f) C.s.p.; do 30.6.2016 ust. § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.) len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (por. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. (§ 420 písm. f) C.s.p.) teda nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (por. uznesenie NS SR sp. zn. 5 Cdo 84/2017 zo dňa 25.10.2017). I Ústavný súd SR v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné a aj arbitrálne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

23. Podľa ust. § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

24. Vo všeobecnosti odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Zákon preto určuje konkrétne požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Zákon vyžaduje, aby súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzil tiež, ktoré skutočnosti boli pre jeho rozhodnutie zásadné, ktoré z nich boli medzi stranami nesporné a aké skutkové závery a na podklade ktorých dôkazov urobil vo vzťahu k skutočnostiam sporným. V odôvodnení rozsudku súd vysvetlí, aké skutkové zistenie odôvodnilo aplikáciu zvolenej právnej normy, podá jej interpretáciu na konkrétne okolnosti prípadu a vyvodí z nej závery o spornom práve či povinnosti. Povinnosťou súdu je v odôvodnení sa vysporiadať tiež s rozhodujúcimi argumentmi strán; z odôvodnenia má pritom podľa právnej praxe vyplývať dôvod, pre ktorý súd prijal či odmietol rozhodujúce argumenty, pričom

len konštatovanie nesprávnosti či irelevantnosti argumentácie bez náležitého zdôvodnenia, požiadavku riadneho odôvodnenia nespĺňa.

25. V danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku ozrejmil zásadné tvrdenia a právnu argumentáciu oboch sporových strán, vysvetlil s použitím tiež správnych noriem spôsob právneho nazerania na vec a ustálil rozhodujúce skutkové otázky. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sú zrejmé čiastkové skutkové zistenia a dôkazy, z ktorých ich súd prvej inštancie vyvodil a jasne, určito a zrozumiteľne je v ňom vysvetlený tiež každý z rozhodujúcich skutkových záverov. Na podklade nich potom súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku vyčerpávajúco vyjadril úvahy, ktorými sa riadil v rozhodujúcom právnom závere o zodpovednosti za škodu žalovaného v 1. rade a podrobne vysvetlil tiež východiská, na podklade ktorých ustálil pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v 2. rade. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie ozrejmil tiež úvahy, ktoré ovplyvnili jeho rozhodnutie o forme i primeranosti výšky satisfakcie za zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov. Vo svetle východísk uvedených v predchádzajúcich bodoch, podľa posúdenia odvolacieho súdu rozhodne nemožno odôvodnenie napadnutého rozsudku považovať ani za arbitrárne ani za úplne odchylné od veci samej a ani za extrémne nelogické, a preto odvoláciu námietku žalovaného v 2. rade smerujúcu proti odôvodneniu napadnutého rozsudku odvolací súd posúdil len ako jeho nespokojnosť s obsahom a rozsahom záverov, prezentovaných v odôvodnení, ktorá ak už bolo zmienené, nezakladá nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva, a teda dôvodnosť odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p (§ 365 ods. 1 písm. b) C.s.p.). K výhradám žalovaného v 2. rade, vytykajúcim súdu prvej inštancie, že sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s niektorými časťami jeho argumentácie, najmä však s nastolenými otázkami vzájomného vzťahu škody a nemajetkovej ujmy, osobitosťami spôsobu právnej regulácie právneho vzťahu medzi poisťovateľom a poškodeným a medzi škodcom a poškodeným, odvolací súd poukazuje na to, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Právo strany a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Z hľadiska práv strany na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti treba toto ustanovenie vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené; rozsah tejto povinnosti sa pritom môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci (Garcia Ruiz vs. Španielsko z 21.01.1999). Nevyžaduje sa teda, aby na každý argument strany konania bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis vs. Grécko z 29.05.1997, Higgs vs. Francúzsko z 19.02.1998). I z pohľadu odvolacieho súdu majú zmienené právne otázky položené v spore odvolateľom len akademický rozmer, keďže nemali dosah na spôsob skutkového a právneho posúdenia veci. Pokiaľ sa preto s nimi súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal, i v kontexte záverov, vyplývajúcich zo spomenutých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, jeho procesnému postupu niet čo vytknúť.

26. Celkom nedôvodnou bola podľa posúdenia odvolacieho súdu tiež námietka premlčania odvolateľa. Žalovaný v 2. rade totiž založil svoju argumentáciu, s ktorou túto námietku uplatnil, na mylnom predpoklade, že pokiaľ má byť jeho pasívna vecná legitimácia vyvedená výkladom spočívajúcim na zahrnutí uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy pod náhradu škody na zdraví, ako náhrada škody na zdraví sa tiež premlčuje v dvojročnej premlčacej dobe podľa ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tento názor žalovaného v 2. rade je podľa úvahy odvolacieho súdu nesprávny, keďže nereflektuje tú zásadnú právnu skutočnosť, že zahrnutie náhrady nemajetkovej ujmy pod škodu na zdraví, upravenú v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z je výsledkom interpretácie normy nie odlišnej právnej kvalifikácie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej právny status sa nijak nemení a naďalej predstavuje od majetkovej škody fakticky oddelenú substanciu a právne samostatný nárok. Ako správne uviedli svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcovia, premlčacia doba v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do osobnostných práv je všeobecná trojročná a začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu, kedy najskôr možno tento nárok uplatniť na súde (por. rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 278/2007 z 25.9.2007 a rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 4318/2007 z 9.10.2009). V danom prípade nakoľko okamih neoprávneného zásahu do

osobnostných práv žalobcov možno stotožniť s okamihom smrti ich dcéry, k čomu nesporne došlo dňa 22.5.2010, nasledujúceho dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá by tak uplynula dňa 23.5.2013, nebyť toho, že ešte dňa 22.5.2013 žalobcovia svoje nároky uplatnili na súde.

27. Odvolací súd z týchto dôvodov ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako v napadnutom zamietavom výroku, tak aj v napadnutom výroku o trovách konania, majúcom správny základ v úspechu žalobcov v spore o právo, výška ktorého závisela od úvahy súdu (142 ods. 3 O.s.p.) a tiež v napadnutom výroku o poplatkovej povinnosti žalovaných, majúcom základ v ust. § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Z. z. vzhľadom na oslobodenie od súdnych poplatkov žalobcov a procesný neúspech oboch žalovaných v spore, pričom prvoinštančný súd správne určil tiež základ súdneho poplatku a aj jeho sadzbu s použitím položky 7b písm. b/ Sadzobníka.

28. Podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

29. V súlade s citovaným ustanovením zákona odvolací súd priznal v odvolacom konaní plne procesne úspešným žalobcom nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania proti žalovanému v 2. rade, ktorý svojím odvolaním odvolacie konanie a nevyhnutne i trovy s ním spojené vyvolal. Vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným v 1. rade odvolací súd žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie

napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.)